

Drie Fonteinen

inventaris bouwkundig erfgoed \ geheel \ plaats

ID: 121863

URI: <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121863>

Locatie

Provincie	Vlaams-Brabant
Gemeente	Vilvoorde
Deelgemeente	Vilvoorde
Straat	
Locatie	Vilvoorde (Vilvoorde)

Administratieve gegevens

Gebeurtenissen	<ul style="list-style-type: none">Herinventarisatie Vilvoorde (geografische herinventarisatie: 01-06-2002 - 30-04-2003).
-----------------------	--

Juridische gevolgen

Beknopte karakterisering

Beschrijving

Eén van de oudere gehuchten van Vilvoorde, gelegen ten zuidwesten van het centrum en ervan gescheiden door de Willebroeksevaart, die voorzag in een verbinding van Brussel via Mechelen naar de Rupel en werd aangelegd in 1550-1561 ter vervanging van de moeilijk bevaarbare Zenne. Ten zuiden van Vilvoorde werd op deze vaart een sluis, zogenaamd "'t Sas" gebouwd, waarvoor de werken werden aangevat op 30 juli 1560 en beëindigd werden in september 1561. Het was de eerste sluis voor schepen die uit Brussel kwamen en er werd naast een aanlegplaats voor goederen, meestal bouwmaterialen, ook één voor reizigers gerealiseerd; er werden huizen gebouwd voor de sassener en de sluiswachter en er werd voorzien in verblijfsaccommodatie voor de reizigers en opslagruimte voor de vervoerde goederen; de omgeving van 't Sas groeide weldra uit tot een druk bezochte plaats. In 1565 werd hier op kosten van de stad Brussel een fontein met vier spuien geplaatst; vermits er bij het benaderen slechts drie stralen waren te zien, raakte de benaming "Drie Fonteinen" snel verspreid als plaatsaanduiding voor de onmiddellijke omgeving. De fontein,

bedoeld om de schippers van drinkwater te voorzien en geconstrueerd door een zekere Paul De Prins, bestond volgens oude gravures uit een gecanneleerde Dorische zuil, bekroond door een verguld beeld van Sint-Michiël, patroon van Brussel. Het beeld werd verwijderd tijdens de Franse Revolutie en in 1820 vervangen door een ander Sint-Michielsbeeld van de hand van beeldhouwer Pletinckx; de fontein verdween volledig in 1850. De bedrijvigheid rondom het sas, voornamelijk afgestemd op de trafiek van bouwmaterialen, gaf aanleiding tot het ontstaan van een kleine nederzetting buiten de wallen, het zogenaamde gehucht "Drie Fonteinen". Naderhand zou dit gehucht uitgroeien tot een vermaarde pleisterplaats voor zondagswandelaars, die met de boot of per koets een ritje maakten naar Vilvoorde. Door de aanleg van de spoorlijn Brussel-Mechelen in 1835, ondervond de vaart sterke concurrentie en verdween geleidelijk het belang van het gehucht. De scheepvaart op het kanaal bleef echter zijn rechten opeisen; in 1896 wordt de N.V. Zeekanaal en Haveninrichtingen van Brussel opgericht met de bedoeling het kanaal te moderniseren, zie inleiding Vilvoorde en Vuurkruisenlaan. In 1860 werd op het gehucht nog een fabriek voor zetmeel opgericht onder de benaming "Molens Drie Fonteinen"; deze fabriek werd zwaar beschadigd tijdens de Tweede Wereldoorlog en naderhand overgebracht naar de overzijde van het kanaal, waar de gebouwen ontmanteld werden in 1984 en volledig gesloopt in 1998.

In 1780 werd in de onmiddellijke omgeving van hoger vermelde fontein het "Kasteel van Fontigny" gebouwd door Jan-Jozef Walckiers van Galmaarden, een Brusselse bankier, die alle gronden in de omgeving had opgekocht; hieruit groeide later het huidige Domein Drie Fonteinen, dat in 1956 in handen kwam van de stad Vilvoorde die het inrichtte als recreatiegebied. Thans vormt het gehucht een groene long voor het nabijgelegen stadscentrum; het grootste gedeelte van het grondgebied wordt immers ingenomen door het voormalige kasteeldomein met een oppervlakte van circa vijftig ha en bewaarde, eind negentiende-eeuwse aanhorigheden als de neerhoeve, een jachtpaviljoen, stallen en een oranjerie, Koningslosteenweg. Het geheel wordt overbrugd door de zogenaamde "viaduct van Vilvoorde", een sterk beeldbepalend element, zie gemeente-inleiding Vilvoorde. De "Europawijk", planmatig aangelegd en gekarakteriseerd door een residentiële bebouwing van vrijstaande eengezinswoningen uit de tweede helft van de twintigste eeuw beslaat het gebied ten westen van het domein.

- BIESEMANS L., *Drie Fonteinen*, s.l., 1988.
- CALDERON A., *Archiefbeelden Vilvoorde*, Wiltshire, 2002, p. 48.
- POLFLIET K. en VERMIJLEN T., *450 jaar Zeekanaal Brussel-Schelde*, s.l., s.d.
- WAUTERS A., *Histoire des environs de Bruxelles*, Boek 6-B, Heruitgave van de originele tekst van 1855, Brussel, 1972, p. 251-261.

Bron: Kennes H. met medewerking van Steyaert R. 2005: *Inventaris van het bouwkundig erfgoed, Provincie Vlaams-Brabant, Gemeente Vilvoorde, Deelgemeenten Vilvoorde en Peutie*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen VLB1, (onuitgegeven werkdocumenten).

Auteurs: Kennes, Hilde

Datum tekst: 2005

Relaties

maakt deel uit van [Vilvoorde](#)

Vilvoorde (Vilvoorde)

U kunt deze pagina citeren als:

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017: *Drie Fonteinen* [online],
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121863> (geraadpleegd op 12 februari 2019).

© 2007-2016 Onroerend Erfgoed - Contacteer ons - Gebruiksvoorwaarden -

Veelgestelde vragen